

ציון צפירי, העולם הזה

רבין

לעשות צעד ראשון לאן?

הקרה מעמית רבות במאה ה-20, אשר עשרות מושבות השתחררו בזו אחר זו מעול השלטון של האימפריה.

מבחינה זו כמעט ולא היה הבדל בין הבריטים והצרפתים, הספרדים והפורים טוגלים, ההולנדים והבלגים.

בכל מקום התנהל מאבק לשיחרור. ראשי ההתקוממות לכלא. בכל מקום נאלצו הכובשים, כבוא העת, לנהל משאומתן עם המנהיגים שהם כלאו.

חסות ביותר בירושלים ובארץ כולה; מי שפחת אליו חוסייני. אילו היה קיימת בעם הפלסטיני אצולה, היה אליו חוסייני נושא תואר של אצולה. המנהיג הפלסטיני החשוב ביותר בשנות ה-20 וה-30, המופתי הגדול של ירושלים, הג' אמין אל-חוסייני, היה שייך למשפחה זו, וכן גם ג'מאל אל-חוסייני, ראש הוועד הערבי העליון (מוסר שהיה מקביל להנהלת הסוכנות בצד היהודי). בחברה הפלסטינית יש חשיבות רבה לייחוס המשפחתי.

הוא בנו של אחת הרמויות האגדיות בהיסטוריה הפלסטינית החדשה. אביו, עבדאלקאר אל-חוסייני, היה מפקד הכוחות הפלסטיניים באזור ירושלים במלחמת 1948, ונפל בקרב על הקסטל. הוא היה מנהיג כל-כך נערץ ואהוב, עד כי נפילתו גרמה למפולת של כל העמדות הפלסטיניות בחיזת זו. גם המפקדים הישראליים התייחסו אליו בכבוד. הוא נחשב כג'נרל טלמן.

הוא מוסלמי, ונהנה מאמון רב בחוגים המוסלמיים האדוקים.

הוא ידוע בתומך הזרם המרכזי של אש"ף, שבראשו עומד יאסר ערפאת.

הוא עצמו אישיות כריזמטית, אדם בעל חזון צעיר, נעים-הליכות, עדין ונבון, ויחד עם זאת מנהיג נחושי החלטה שאינו ניתן לשבירה. גם הוא נחשב כג'נרל טלמן.

לכל התכונות האלה הוסיף השילטון הישראלי תכונה חד

המנהיגות הפלסטינית בשטחים הכבושים.

אין לרביץ שום ספק לגבי זהותה של מנהיגות זו. החלומות על "אגודות הכפרים" וה"סודות הפרוידרדניים" נגזזו מזמן. מי שמרבר כיום על "פלסטינים מתונים" מתכוון לתומכי הזרם המרכזי בפת"ח, הזרם של יאסר ערפאת.

בחודשי האינתיפאדה ערך רבין עשרות פגישות עם מנהיגים פלסטיניים מקומיים, מן החוגים האלה. נראה כי כתוצאה משיחות אלה החליט שאין מנוס: האיש המרכזי הוא פייצל אל-חוסייני — שנוק לכלא בגלל אותה הסיבה עצמה.

לכן שלח רבין את גורן להיפגש ימיו בכלא. הוא ביקש לשמוע את דעתו על תוכניתו: סיום האינתיפאדה, בחירות להנהגה פוליטית בגדה וברצועה, אוטונומיה, פרוצדור (העולם הזה 2682).

אין לדעת מה בדיוק נאמר בשיחה זו, שהתנהלה בארבע עיניים. אולם לפי ההתבטאויות לאחר מכן, אפשר לנחש.

אל-חוסייני אמר לרבין שאין כל אפשרות להפסקת האינתיפאדה אלא אחר שיוסכם על פיתרון מדיני. לא תחילה הפסקת האינתיפאדה, אחר כך דיון על הפיתרון, כפי שהציע רבין, אלא להיפך: תחילה דיון על הפיתרון, אחר כך הפסקת האינתיפאדה.

השבוע הודיע יצחק רבין שהוא מקבל למעשה את התנאי הזה של אל-חוסייני.

הפוסקת האחרונה בגדה תהיה הגנת האינתיפאדה, הנהגה צעירה, שבי"ת תמכתה גם מעמרו של חוסייני לירוקן מתוכנו.

אם תתקבל הצעתו, תהיה התוצאה הודאית: בחירת מנהיגות שתהיה נאמנה לזרם המרכזי של אש"ף, ושתהיה מוכנה לקבל על עצמה תפקיד מסויים למען אש"ף, עד שממשלת ישראל תהיה מסוגלת לנהל בעצמה משאומתן ישיר עם אש"ף.

כפי שניסח זאת אל-חוסייני עצמו: יש לפסק לישראל סולם כדי שתוכל לרדת מן העץ.

מישחק

בנדמה-לי

אור ההתפתחות, הולכת. תוכנית רבין ומשנה את צורתה.

נראה עתה כי רבין מודע לחץ העצום של החיילים, המואסים בתפקיד המוטל עליהם בגדה וברצועה, ולחץ הממשל, הרוצה בפיתרון מדיני מהיר. התוכנית שהציג היתה בלתי-קבילה על הפלסטינים, ומנוסתה כצורה המאפשרת לאנטי-הליכוד לעכל אותה. אך נראה כי זאת היתה רק עמדה התלתי.

עתה מנסה רבין להכניס לפעולה תוכניתו תכנים אחרים, כדי להסבה קבילה על-ידי הצד הפלסטיני.

לכאורה, מנסה רבין לבצע תימרון מתוכנן: לפגא את שורות הפלסטינים.

אל-חוסייני

לעזור לישראל לרדת מהעץ

בארצות כבושות אחרות. כך העמידו הצרפתים פנים כאילו הם מנהלים משאומתן עם מנהיגות אלג'ירית מקור מית, בעוד שלמעשה ניהלו משאומתן עם המחחרת הלוחמת, הפל"ח.

בינתיים נוצר מצב פאראדוקסלי מבחינת רבות.

למשל: מדי יום נשלחים חיילי צה"ל לכפרים פלסטיניים כדי להסיר "ריגולי אש"ף", ותוך כדי כך הם נרגמים, הורגים ופוצעים. אולם הדגל הזה הוא גם דיגלו של פייצל אל-חוסייני, ותחת

רבין מהתכנה לשייץ...

במיקרים רבים התנהל המשאומתן ככלא עצמו. במיקרים אחרים הואילו הכובשים לשהר תחילה את העצורים, ורק אחר-כך ניהלו עימם משאומתן.

במיקרים רבים הסבו העצירים, רבים כמעט בדלילה, לשליטת המדינות החדשות.

השמות הפכו כבר חלק מההיסטוריה של המאה: סוקארנו באינדונסיה וקנרי אטה בקניה, אנקרומה בגאנה ומוחמד ה-5 במארוק, כרבלה באלג'יריה ומא' קארוס בקפריסין. אפשר לצרף לרשימה גם את יצחק שמיר, העציר שנמלט ממחנה-המעצר באינתיפאדה. בר"ב בות הימים, ראש-משלה.

האם זה קורה עכשיו לגבר פלסטיני מירושלים בשם פייצל אל-חוסייני? כעודו יושב בכלא, נפגש עימו שמואל גורן, הנושא בתואר "מתאם הפעולות בשטחים". גורן הוא איש אמונו של יצחק רבין, שרהיבטיחון ומפקד המלחמה באינתיפאדה. רבין וגורן הם ששלחו את אל-חוסייני לכ"ל.

השבוע שוחרר אל-חוסייני מכלאו, אחרי שישב כפעם השניה חצי שנה במעצר מינהלי.

מה טמון בעובדות אלה? ג'נטלמן בן ג'נטלמן

לגבי מעמדו של פייצל אל-חוסייני אין ויכוח: הוא כיום הרמות הרומינגטית בקרב הציבור הפלסטיני בשטחים הכבושים.

מניין נובע מעמד מיוחד במינו זה? מי החליט על כך? איך נבחר האיש במקום שבו אין בחירות?

כמו בכל הנוגע לאינתיפאדה, פעל תהליך מיסטורי, שאינו ניתן להגדרה. איכשהו נוצרה הסכמה אילמת בין מיליון וחצי בני-אדם, שאינם יכולים להידרב ביניהם על עניינים פוליטיים, שאין להם מילפלות ואירגונים מדיניים אחרים, החיים תחת כיבוש שאינו מאפשר שום תהליך של בחירה.

לפייצל אל-חוסייני יש ציוף של תכונות ויתרונות, שאין כדוגמתם ל"שום אישיות אחרת בגדה וברצועה. ביניהם: הוא כן אחת המישפחות המייר

שובה: השלכתו לכלא העלתה את יוקרתו עוד יותר.

בשנים האחרונות כבר עברו רבנות פלסטיניים את בתי-הכלא ומחנות-המעצר הישראליים. פלסטיני שלא נכלא מעולם כמעט ואינו יכול עוד לזקוף את ראשו. אל-חוסייני נעצר פעם לחצי שנה, יצא מן הכלא, המשיך בגלוי בפעילותו הפוליטית, קיים מסיבות-עיי-תונאים, חשף את שיטת-העינויים הנהוגה בחקירת העצירים הפלסטיניים, השתתף בנסיח ההכרזה על כינון המדינה הפלסטינית, ניהל שיחות עם ח"גים ישראלים בשנים, ולבסוף נעצר בשנית לחצי-שנה.

לרדת מן העץ

זה כמה חודשים יודע יצחק רבין כי אי-אפשר לשבור את האינתיפאדה בכוח צבאי. ככל שגוברת הבוטאליות של השיטות שהוא עצמו כופה על צה"ל, כן גוברת אמונתו ששיטות אלה לא יועילו.

רבין החליט שיש רק גורם אחד היכול לשים קץ לאינתיפאדה: פקודה מפורשת של

לגבי עיכת הבחירות בגדה וברצועה, הבהיר חוסייני לגורן שהו יהיו אפשריות רק בהסכמת אש"ף, בחסות בינלאומית או בפיקוח בינלאומי, ובתנאי שכל תומכיה-יוכלו להציג את מועמדותם.

רבין לא הסכים לתנאים אלה — עדיין.

דובר-אש"ף בתוניס, אחמד עבדאל-רחמן, מיהר לשלול את הרעיון והביע התנגדות לכל תהליך של בחירות, אלא אחרי נסיגת ישראל ותפיסת השטח על-ידי כוחה-אר"ם. זוהי העמדה הרישית מית של אש"ף. אך חוסייני, איש נבון, מאמין כי יעלה בידו לשכנע את הגנת-אש"ף לקבל את הצעת-ההפשה שלו. יש להניח שהוא יודע על מה הוא מדבר.

לא יעלה על הרעת סאל-חוסייני ידבוק בעמדה כלשהי שהנהגת אש"ף בתוניס תתנגד לה. הרבר כלל איננו אפשרי, שהו במיקרה כזה היה חוסייני מאבד את כל התמיכה שלו בגדה המערבית.

השבוע, כשהיה נדמה שיש פער בין עמדתו ובין עמדת אש"ף, כבר החלו אישים בגדה מסתייגים ממנו בהירות.

כצורה זו הוא גם "מוכר" את התוכנית לציבור הישראלי. מטרתה, כביכול: להפריד בין הפלסטינים בשטחים הכבושים ובין הנהגת אש"ף בתוניס, להעביר את כל המישקל להנהגה המרקומית, ובכך להוציא את אש"ף מן המישחק.

זה מצלצל יפה ועשוי לרבוש לבבות בצמרת הליכוד והמערכת. אך אין בכך כל ממש.

מנהיגות שבראשה יעמוד איש כמו פייצל אל-חוסייני לא תהיה מנותקת מאש"ף. היא תהיה אוטומטית הנציגות המקומית של אש"ף.

יהיה זה מישחק ב"נדמה ליי": רבין ועמיתיו יעמידו פנים כאילו הם מנהלים משאומתן עם "מנהיגות מקומית", תוך החרמת אש"ף. אך למעשה הם כבר מנהלים משאומתן עם אש"ף, באמצעות נציגות מקומית.

גם לתרגיל כזה היו תקדימים רבים

דגל זה לחם ונהרג אביו. למשל: מאות מחבריו ומעמיתיו של אל-חוסייני, השותפים לדיעותיו, ממשיכים להיעצר ולהישלח לבתי-הכלא ולמחנות-המעצר, בעוד שרבין מנהל עימו משאומתן.

הצעד הראשון

רבין כי פרשה זו היא שלב בתהליך (ראה הודון).

בלתי-התקשורת דיברו השינוע על אל-חוסייני בכבוד, כמדעט בהיבה. דעת-הקהל קיבלה אותו כשותף סביר למשאומתן תן ולהסדר. אבל אין שום הבדל בין אל-חוסייני ובין מאות אנשי שים כמורה, המילאיים ביום עמדות-מפתח באש"ף מסביב לעולם.

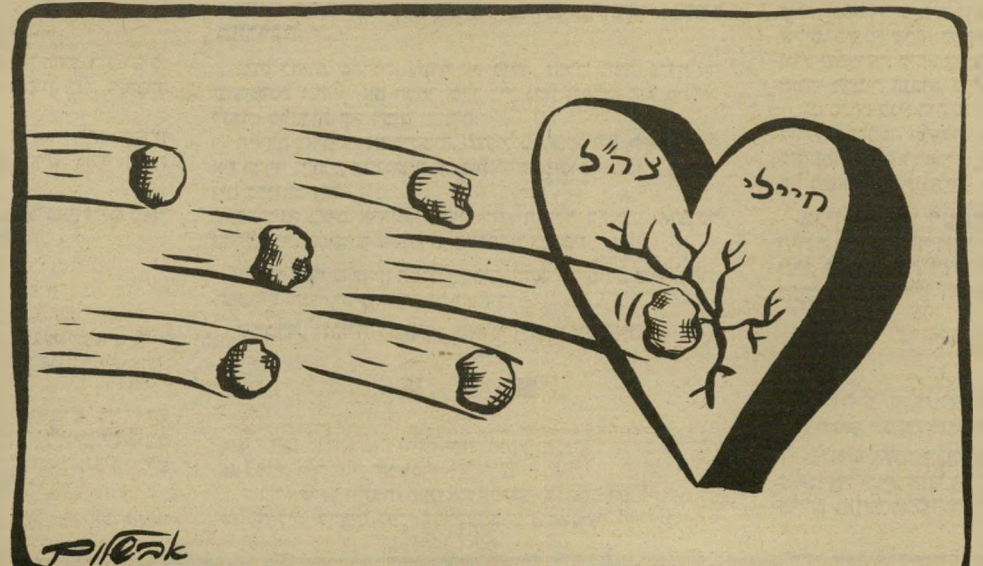
אל-חוסייני עצמו היה בעבר קצין בצבא-הישראלי-הפלסטיני, הכפוף לאש"ף. ב-1968 ישב בכלא הישראלי מפני שנמצאו אצלו שני כלי-נשק, שנמסרו לו אישית על-ידי יאסר ערפאת. אם הוא כשיר למשאומתן — הרי אותו הדבר נכון לגבי כל איש אחר באש"ף.

נראה כי הניסיון של רבין צובר תאוצה. גם יצחק שמיר ושרי הליכוד תומכים בו, מובגלוי, מו בחצי-ספת. מסביב ליוזמת רבין נוצר בהדרגה קוני-סנוס רחב.

האם מתכוון רבין לניסיון הזה בריצנות? האם זוהי תוכנית, שנועדה להוות התחלה של תהליך שיוביל למשאומתן עם אש"ף ולכינון מדינה פלסטינית? האם זהו רק תרגיל כדי לאחו את עיני הפלסטינים ולהביא ארם להפסקת האינתיפאדה, בלי תמורה? האם זה בא רק להרגיע את החיילים, המתחילים להתמרד נגד מילחמה מבישה וחסרת-תוחלת? האם זה רק ניסיון לפלג את הפלסטינים?

יתכן שכל הכוונות האלה קיימות אצל רבין, זו כצד זו. אך הכוונות אינן חשוכות. חשובה התוצאה המעשית.

מבחינה מעשית זהו צעד לקראת הפיתרון המדיני, שיויביל בהכרח בלי כל ספק, להיקמת מדינה פלסטינית לצד ישראלי.

לב שבור